

Razgovor z direktorjem tovarne Elektromotorji — Lojzetom Žumrom Ne smemo počivati na lovorikah

Z inženirjem Lojzetom Žumrom, direktorjem Elektromotorjev smo se pogovarjali o delu tovarne. Kratko in jedrnatost je direktor odgovarjal. Njegovo delo in govor sta stvarna, jedrnatost in zasidrana v praksi.

Tovariš direktor, letos ste nabavili nekaj novih strojev in izvršili nekaj reorganizacij v tovarni. Čemu vse to?

Imamo zastavljen program razširitve proizvodnje. V okviru tega povečanja smo nabavili nekaj strojne opreme, ki smo jo že kar pogrešali. Predvsem smo dopolnili stroji orodjarno, ki je bila zadnja leta najbolj zapostavljena v tovarni.

Kako ste zadovoljni z letošnjim poslovnim uspehom?

Pri situaciji na tržišču doma in po svetu smo s finančnim učinkom lahko zelo zadovoljni. Saj veste, da je poskočila cena reprovromateriala. Moti pa nas zaostajanje v planu. Dobro je da vemo, da smo letos vrgli v izmet že 60 ton bakrene žice. Delno je seveda izmet nujen, nikjer se vse ne posreči. Marsikaj pa bi lahko še popravili pri našem delu. Nad tem se moramo vsi zamisliti — tako ljudje v proizvodnji kakor ostali sektorji, da bi izmet zmanjšali na minimum. Sicer navedena številka ob našem obsegu proizvodnje ne pomeni veliko, vendar tolikšen procent, da velja o njem razmisliti.

Idrijski obrat je sicer še mlad, pa žilav kolektiv. Kako ste zadovoljni z njegovim delom?

Zadnje mesece se je v Idriji marsikaj izboljšalo. So pa še težave, tako s kadri kakor s polizdelki, ki jih vozimo tja iz Železnikov.

Kako boste sprajli v življenje ustavna dopolnila?

Pripravljamo se na ustavne spremembe in intenzivno delamo v tej smeri. Tako je delavski svet naše tovarne že sprejel sklep, da postane s 1.7.1974 Idrijski obrat samostojna TOZD, druga pa bo matična tovarna. Opravi pa mislimo priprav temeljito, tako preciziramo bodoče odnose, prilagajamo organizacijo bodočemu stanju obeh TOZD in urejamo obračune za nov način funkcioniranja.

V nekaterih tovarnah so delavcem letošnjo jesen izplačali ponekod pol mesečnega OD — tako naprimer v TDT v Ljubljani, ponekod malo manj za ozimnice. Bo pri vas kaj podobnega?

Gotovo, da želimo pomagati našim delavcem. Toda pred kratkim smo po novem pravilniku o OD začeli izplačevati »dodatek za stalnost«, kakor pri nas imenujemo minulo delo.

Pripravljamo pa tudi izračune, da bi se približali letošnjemu gospodarskemu planu tudi z OD, ker za predvidenimi prejemki zaostajamo še 5%, čeprav je bilo povprečje v preteklem mesecu za redni delovni čas 1842 din. Rajši vidim, da se delavcem dvignejo OD, kakor da se dajejo enkratni demagoški dodatki.

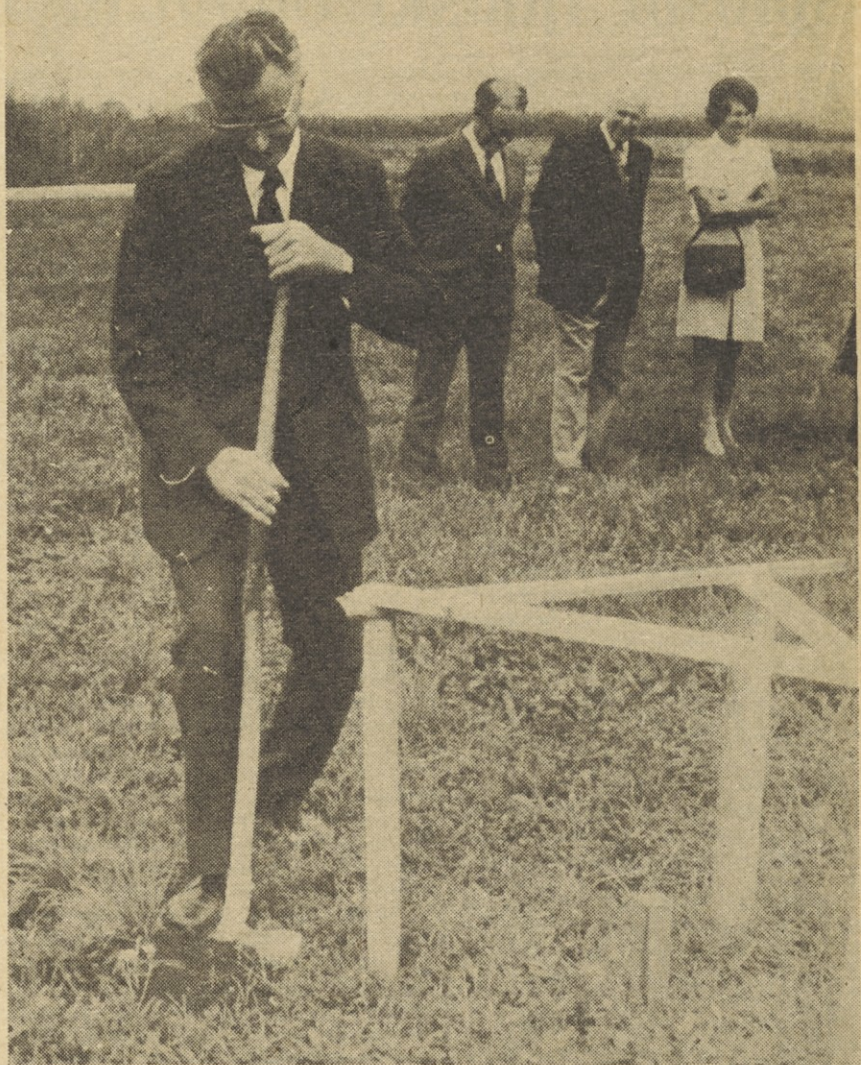
Zapisal K. F.

Gradnja nove tovarne avtomobilskih žarnic na Stegnah je stekla

Na Stegnah so v ponedeljek, 17. septembra, s skromno slovesnostjo začeli z gradnjo nove tovarne avtomobilskih žarnic. S skoraj petletno zamudo so bile šele zrele okoliščine, v katerih so se za delovni kolektiv TOZD Žarnice industrije elementov in zabavne elektronike, zares začeli boljši časi, saj so zanj novi delovni prostori, večji in bolje urejeni, življenjska nuja, če hoče svojo proizvodnjo še nadalje širiti, izboljševati in se še močneje uveljaviti doma in v svetu kot soliden proizvajalec avtomobilskih žarnic.

Ob prisotnosti generalnega direktorja ZP Vladimira Logarja, glavnega direktorja IEZE Vladimira Klavsa in številnih drugih gostov je ob slovesnem trenutku najprej spregovoril predsednik DS TOZD Žarnice Edvard Sketa, za njim pa sedanji direktor TOZD Žarnice Janez Žagar. Slednji je na kratko orisal zgodovinsko pot obrata Žarnice, njegovo rast v devetnajstletni razvojni dobi, vsa prizadevanja, težave in uspehe.

Janez Žagar je na kratko nato orisal tudi glavne smernice izgradnje nove tovarne. Dograjena in sposobna za vselitev naj bi bila v enem letu, to je nekako prav za dvajsetletnico TOZD »Žarnice«, celotna investicija pa naj bi terjala 29.203.000 dinarjev, pri čemer bo odpadlo na sam objekt in domačo ter tujo opremo 20.420.000 dinarjev, za obratna sredstva 5 milijonov in za pologe, energiko in drugo 3.780.000 dinarjev. V novi tovarni pa bo delovni kolektiv imel na voljo več kot še enkrat tolikšne delovne prostore kot v starih prostorih v Kotnikovi ulici, tu pa bo lahko ustvaril za 186 % večjo proizvodnjo, razširil asortiment svojih izdelkov in v celoti razvil vse možnosti svoje nadaljnje rasti. Ob zaključku svojega nagovora je Janez Žagar izrazil zahvalo vsem, ki so pripomogli h dokončni gradnji nove tovarne, prav tako pa pozval tudi vse,

Dolga leta pričakovani dan je vendarle prišel — v ponedeljek, 17. t.m. je na Stegnah, ob sedanjih objektih IEZE, po skromni slavnosti, dosedanji direktor TOZD »Žarnice«, Anton Lovko, simbolično prvič zasadil lopato v ledino, na kateri bo zrasla nova tovarna avtomobilskih žarnic.

od katerih je odvisna gradnja, naj vložijo vse napore, da bo tovarna res do roka zgrajena in bo v njej mogoče izpolniti načrtovano vselitev čim prej, s tem pa čimprej zagotoviti kolektivno še uspešnejše delo.

Priznanje za dosedanje napore, da bi tudi proizvodnja avtomobilskih žarnic v IEZE čimprej prišla do sodobnih delovnih prostorov, sta vsem

izrekla slednjič tudi glavni direktor IEZE in generalni direktor ZP.

Čast, da je simbolično zasadil prvo lopato na gradbišču nove tovarne žarnic je opravičeno pripadla dosedanjemu direktorju TOZD Antonu Lovku, ki si je vsa leta najbolj prizadeval za novo tovarno in je prav ob odhodu v zaslužni pokoj ta veseli dan le dočkal.

Gostje in člani kolektiva poslušajo besede novega direktorja TOZD »Žarnice« ob slavnostnem začetku gradnje nove tovarne avtomobilskih žarnic na Stegnah, kamor se bo delovni kolektiv iz pretesnih in neustreznih delovnih prostorov v Kotnikovi ulici — upajmo — zares ob letu dni, kot obetajo načrti in izvajalci del, preselil.

Resna prizadevanja za vzgojo prepotrebnih strokovnih delavcev v naši zunanje-trgovinski dejavnosti

Pomanjkanje strokovnega kadra v industriji, kakršna je sodobna elektronska industrija, kateri pripada tudi Iskra, je že sedaj precejšnje, še bolj pereče pa bo postalo ob načrtovani nadaljnji rasti. V izogib težav in ovir na tem področju, bo treba

storiti vse za to, da bo dotok strokovnega kadra čim boljši.

Že danes, še bolj pa bo jutri tudi Iskrina zunanje-trgovinska dejavnost odvisna od zadostnega in strokovno usposobljenega kadra, če bo hotela izpolnjevati zahtevne zunanje-trgovinske naloge, saj je jasno, da vsa nadaljnja ekspanzija Iskre dobiva trdne osnove prav v usmeritvi na inozemska tržišča. No, strokovnega kadra za zunanje-trgovinsko dejavnost nam v Iskri že sedaj primanjkuje, tako v samih tovarnah ZP, kakor tudi na Iskra Commerce in ob skromnem dotoku novih sodelavcev je treba storiti vse možno, da bi si tak kader vzgojili sami.

V ta namen je poslovni odbor ZP naložil pred časom generalnemu direktorju ZP, da imenuje komisijo, katere naloga je izdelava programa dopolnilnega izobraževanja delavcev za zunanje-trgovinsko dejavnost, tako v tovarnah ZP, kot v Iskra Commerce.

Imenovana komisija, ki jo vodi predsednik Mitja Tavčar (Iskra Commerce) je takoj začela z resnim delom, saj je njena naloga — vsestransko pripraviti učinkovit program, prav gotovo zahtevna, če pričakujemo, da naj bi to dopolnilno

Protest kolektiva Elektromehanike zoper nasilje v Čilu

CENTRALNEMU KOMITEJU ZK JUGOSLAVIJE

Šestisočlanski kolektiv ISKRE Elektromehanike protestira proti nasilju reakcije, ki je zločinsko zrušila napredno vladno v Čilu. To dejanje je obenem napad na svetovni napredek, predvsem napredek držav, kjer se demokratično in svobodno uveljavljajo pravice ljudi.

Neofašistično imperialistična zarota, ki je zrušila vladno Salvadora Allendeja je poizkus mednarodne reakcije, da bi zaustavila napreden in neodvisen razvoj latinsko ameriških držav za svobodo, neodvisnost, enakopravnost in resnično suverenost. Torej za vse tiste dobrine, za katere si prizadevamo tudi mi.

Naprednega gibanja pa ni mogoče zaustaviti z udarom ali intervencijami, lahko se ga nekoliko zavre, toda zatreti ga ni mogoče, ker so njegove korenine pregloboko.

Dogodki v Čilu bodo tako še bolj utrili neuvrščene države in napredne sile po vsem svetu v njihovi odločnosti, da se bojujejo do končne zmage za boljši in pravičnejši svet. Taki dogodki še bolj vzpodbujajo, da neuvrščene in napredne države strnejo in okrepijo svoje sile za napredni boj. Udar v Čilu prav tako terja od nas, da se še bolj strnemo okrog zveze komunistov s Titom na čelu, in da s svojo aktivnostjo pri uveljavljanju nove ustave in z bojem proti vsem, ki poizkušajo izpodkopavati temelje našega samoupravnega socialističnega sistema, krepimo svoj svobodni in enakopravni položaj skupaj z drugimi neuvrščenimi državami.

Delavci Iskre bomo zaradi tega še bolj učinkovito izpolnjevali svoje delovne in samoupravne naloge in s tem stoo odstotno izpolnili vse, kar od nas pričakuje naša socialistična skupnost.

POMEMBNA NOVOST — V naši industrijski prodajalni v Ljubljani so pred nedavnim preuredili prostore v medetaži in v njih pripravili nov oddelek, izključno namenjen prodaji elektronskih elementov. V novoodprtem prodajnem oddelku, sodobno in funkcionalno urejenem, bo kupcem na voljo širok izbor vseh sodobnih elektronskih elementov. Tako je naša ljubljanska industrijska prodajalna dobila specializiran prodajni oddelek za prodajo elektronskih elementov, prvi državi.

PROTEST DELAVCEV ISKRE
ZOPER RAZSTRELITEV SPOMENIKA PADLIM PARTIZANSKIM
BORCEM NA ROBEŽU

Obsodba zločinskega početja

Odločno protestiramo zoper novo dejanje proti slovenski narodni skupnosti na Koroškem!

Spomenik padlim na Robežu je bil simbol zmage proti nacizmu tako jugoslovanskega kot tudi avstrijskega ljudstva. Zato smatramo napad na ta spomenik kot napad na svobodoljubne in demokratične pravice, in prizadene tako naše ljudstvo kot tudi avstrijsko, kvari dobre sosedske odnose ter spodbuja nacistične in revanšistične sile na Koroškem k novim dejanjem proti slovenski narodni skupnosti ter vsem antinacističnim silam na Koroškem.

V tem smislu želimo, da avstrijske oblasti onemogočijo delovanje teh eksponentov nestrpnosti ter tako zagotovijo varnost slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Tako obveznost je Avstrija tudi sprejela ob podpisu državne pogodbe.

Vedno bomo spremljali življenje naših rojakov zunaj državne meje, pa naj gre za varovanje nacionalnih ali demokratičnih pravic pred napadi katerihkoli nasprotnikov!

Splošni ljudski odpor in Iskra

Dosežena stopnja obrambnih priprav v Ljubljani narekuje odgovornim organom v TOZD novo in pospešeno organiziranost priprav na splošni ljudski odpor in s tem bolj vsklajeno ter enotno načrtovanje vojnih priprav.

Koncepcija splošnega ljudskega odpora predstavlja in vsebuje v svoji zasnovi celovitost obrambnih priprav v miru in učinkovito delovanje družbenega sistema v vojni. Glede na tako usmeritev obrambnih priprav je potrebno vse družbene strukture od krajevne skupnosti do delovne organizacije prilagoditi in usposobiti tako, da bodo v sodobnih pogojih vojne lahko prilagodile svoje osnovno delovanje za obrambo dežele.

Za dograditev sistema splošnega ljudskega odpora (SLO), posebno pa vojnih priprav v posameznih TOZD pa je potrebno rešiti nekatera osnovna vprašanja, kot so: organizacija in tehnologija industrijske proizvodnje v začetnem obdobju vojne in v vojnih razmerah, preskrba z reprodukcijskim materialom in surovinami ter energetskimi viri, organizacija transporta, financiranje vojne proizvodnje in ne nazadnje način zaščite in informiranje delovnega kolektiva v vojnih pogojih.

Navedena vprašanja zahtevajo enotne in načrtno rešitve, predvsem pa izredno aktivnost in iznajdljivost odgovornih organov in odbora za SLO v delovni organizaciji.

Probleme in naloge v zvezi z naštetimi vprašanji lahko in morajo reševati v delovni organizaciji tiste strokovne službe, ki so za to usposobljene in jim po pristojnosti že danes pripadajo. Tako bodo na primer vojno proizvodnjo, po zahtevku resornega organa za gospodarstvo, v celoti načrtovala strokovne službe delovne organizacije po že ustaljenem delovnem procesu. Načrtovanje in organizacija vojne proizvodnje ali vojne dejavnosti je torej v pristojnosti posameznih strokovnih služb in sicer v vseh fazah načrtovanja, do finalnega izdelka.

Logično je seveda, da posamezne službe, ki delujejo na tem področju (od občinskih, republiških in zveznih izvršilnih organov) pripravljajo in načrtujejo okvirno delovanje posameznih gospodarskih organizacij in panog (o čemer pa več na drugem mestu).

V takem procesu podružbljanja obrambnih priprav, morajo samoupravni organi in strokovne službe v OZD — ZP ISKRA in v TOZD (organizacije v sestavi ZP ISKRA) in vsi družbeni subjekti prevzeti poleg pravic tudi obveznosti do narodne obrambe in sicer v tisti meri, ki izhajajo iz njihovih mirnodobnih pristojnosti.

Iz povedanega sledi, da vsaka temeljna organizacija združenega dela načrtuje in pripravlja svoje optimalne kadrovske in materialne zmogljivosti samostojno, vendar pa v tesni povezavi in vsklajenostjo z vojnimi pripravami organizacije združenega dela (ZP ISKRA).

Če sedaj izhajajoč iz navedenih smernic postavimo vprašanje, kje se v danem momentu nahaja ISKRA, kaj je na tem področju že storjenega in kaj bo še potrebno storiti, bomo prišli v glavnem do pozitivnega zaključka. Posamezne organizacije v sestavi ZP ISKRA so resno pristopile k izvajanju programa splošnega

ljudskega odpora. Imenovani so odbori SLO, izdelani so vojni načrti, razvojni načrti delovne organizacije, izdelana je vojna sistemizacija, imenovani so upravitelji vojnih načrtov in odgovorni organi, ki opravljajo vsa strokovno-tehnična dela s področja narodne obrambe, izdelani in sprejeti so potrebni interni akti za SLO.

Opisana aktivnost se nanaša predvsem na posamezne delovne organizacije, ki samostojno — ločeno od ostalih delovnih organizacij v sestavi ZP ISKRA, planirajo in načrtujejo priprave za splošni ljudski odpor.

Ali je to dovolj, ali smo storili vse, kar nam nalagajo predpisi in zlasti še, ali je s tem že zadosteno ciljem in smotrom splošnega ljudskega odpora?

In dalje, če kritično pogledamo na storjene ukrepe, ali niso morda sprejeti plani, vojni načrti, razvojni načrti itd., že nekoliko odmaknjeni — zastareli, ker jih nismo sproti obnavljali in dopolnjevali, ne zavedajoč se pri tem, kaj bi bilo, če bi morali na osnovi takih aktov ukrepati. Kaj je z načrtovano vojno proizvodnjo (predlog 3 mesečne vojne proizvodnje) v posameznih delovnih organizacijah, ali je še v skladu z možnostjo današnje proizvodnje, tako v pogledu ažurnosti kadra, kot v tehnološkem postopku?

Na ta vprašanja bi morali dobiti ustrezne odgovore, iz katerih bi bilo možno ugotoviti in sklepati, kaj smo že naredili in kaj bo še treba urediti da bi zadostili delu na področju vsesplošnih obrambnih priprav.

Odgovorni organi in posamezniki v delovnih organizacijah ZP ISKRA so najbolj poklicani, da sami ocenijo položaj in odgovorijo na gornja vprašanja.

Kar pa zadeva združeno podjetje ISKRA in njeno vlogo pri splošnem ljudskem odporu pa menimo, da bi le-ta morala odigrati vlogo povezovalnega organa, oziroma bi morala biti koordinator vseh akcij, ki so usmerjene v obrambne priprave.

Kot že mnogo število let doslej, je tudi tokrat na jesenskem zagrebškem velesejmu razstavljala svoje izdelke ISKRA — tovarna baterij ZMAJ iz Ljubljane. V lično izdelanih vitrinah Zmajev, funkcionalno razporejene in izdelane stojnice, so bili na estetski način prikazani eksponati, ki so mimoidočim obiskovalcem nazorno prikazali dejavnost slovenskega proizvajalca baterij. Še posebej domiselno je bilo poudarjeno dejstvo, da je to podjetje šesto na svetu v predelavi manganove rude v manganov dioksid. Seveda pa ni manjkalo še drugih, izrazito poudarjenih informacij med katerimi naj omenimo le dve pomembni, to je, da Zmaj praznuje letos 50-letnico obstoja in emblem Iskre in Zmaja v smislu zaključnega integracijskega procesa.

Prizadevanje celotnega kolektiva tovarne baterij za izboljšanje kvalitete izdelkov v letu kakovosti pa je dobilo svoje priznanje na otvoritveni dan zagrebškega velesejma, ko je ljubljanski Zmaj prejel bronasto plaketo. Na sliki: predstavnik Iskra—Zmaj Louro Rešek (desni) prejema bronasto plaketo.

Pred proslavo v Starih žagah

Obdobje od septembra 1941 do marca 1943

(Dalje iz prejšnje številke)

Res se niso zmotili. Naslednjega dne jih je na vse zgodaj zjutraj zdrnil hrup Nemcev, ki so se kot hudournik valili po dolini navzdol. Najprej motoristi, potem tankisti in za njimi pešci, pa še živina, ki so jo spotoma zaplenili, vmes pa streljanje, eksplozije min, drdranje brzostrelk, prasketanje plamenov in dim, ki je zastrl jesensko nebo. Zbrali so se pred zidnico, kjer so prenočili in se začeli pomikati previdno po bregu navzgor proti gozdu. Tam so posedli za gostim grmovjem in ves dan opazovali nemški pohod. Eksplozije, ki so kar naprej pretresale ozračje, so jih navdajale z obupom, ker so mislili, da razstreljujejo delavnice in uničujejo skriti material in niso vedeli, da gorijo skladišča municije. S tesnobo v srcu so se spraševali, kako in s čim bodo potem delali. Zvečer so se pomaknili globlje v gozd in se utaborili. Umik na Rog ni bil več mogoč, običajni so v ozkem pasu med železnico in cesto, odkoder se ni bilo mogoče nikamor več premakniti, ne da bi naleteli na sovražnika. Tu so našli tudi puškarje in skupaj z njimi organizirali stražo in patrulje, da bi se izognili morebitnemu presenečenju. Po sre-

Nedvomno bo z novim načinom dela na obrambnih pripravah nujno najti nove prijeme in večjo povezanost dela, predvsem v smislu enotnejšega načrtovanja vojnih priprav.

Namen tega članka je, da prikaže problematiko po obrambnih pripravah in delu organov za SLO. Istočasno je poskušal povedati nakaj novih misli in načel za bodoče delo na pripravah splošnega ljudskega odpora.

Glede na nakazano problematiko, bi bilo potrebno in zaželeno, da odgovorni organi o iznešenem problemu razpravljajo in s svojimi predlogi doprinesejo k uspešnejšemu reševanju obrambnih priprav v ZP ISKRA.

P. J.

APARATI: Proizvodnja v avgustu

Dinamični proizvodni načrt je v obeh glavnih »dopustniških mesecih«, to je v juliju in avgustu, predvideval nižji obseg proizvodnje, kot smo jo v povprečju načrtovali v predhodnem obdobju. Izpadi kapacitet, pomanjkanje reprodukcijskega gradiva in tehnično-proizvodne težave pa so bile tudi v tem obdobju bolj prisotne, kot smo ocenjevali, zato kumulativne nismo uspeli popraviti, ampak smo jo celo rahlo poslabšali, kar pa je bilo v prejšnjih letih običajno prav nasprotno.

Veliko povečanje deleža serijske proizvodnje z dnevno finalizacijo je namreč občutno zmanjšalo delež rezerv, ki so normalne v ciklični proizvodnji, prav s temi rezervami in njihovo finalizacijo pa smo navadno uspešneje prehajali dopustniško obdobje in celo izboljšali skupni uspeh pri izpolnjevanju dinamičnega proizvodnega načrta. To dejstvo bomo morali v bodoče pri postavljanju dinamičnega načrta resneje upoštevati in točneje načrtovati vse izpade zmogljivosti, ki so v času dopustov prav na montažnih linijah izredno občutni in nenadomestljivi.

Iskra in Metrawatt

Tovarna merilnih instrumentov v Otočah na Gorenjskem je podpisala te dni mednarodno pogodbo z zahodnonemško firmo Metrawatt iz Nürnberga. Gre za dolgoročno tehnično sodelovanje in delitev dela, po kateri bo tootška Iskra pošiljala Metrawattu instrumente za vgradnjo kot voltmetre in ampermetre, za protivrednost pa bo dobivala od njih registrirane instrumente in telefonske merilne pretvornike. Obseg izmenjave v prvih štirih letih je sklenjen v vrednosti nekaj nad 19 milijonov DM.

Pogodba je pomembna za oba podpisnika, ker si bosta razširila proizvodni program, Iskra pa si bo hkrati tudi kompletirala sortiment merilnih sistemov, kar je posebej važno pri naročilih za programirano

izgradnjo 380 kilovoltnega električnega omrežja, ki ga financira mednarodna banka za razvoj.

Predstavnik in podpisnik za nemško firmo dipl. inž. K. C. Berger, je povedal, da je to prva kooperacijska pogodba nasploh, ki jo je firma Metrawatt sklenila v tujini. Z njo na široko odpirajo vrata za nadaljnje sodelovanje, ki bo v korist obema nacionalnima gospodarstvom.

Tovarna Metrawatt je poleg sestrške firme Görs ena izmed vodilnih tovarn v Nemčiji za specializirano stroko merilne, krmilne in regulacijske tehnike. Zaposluje približno 1200 delavcev in pripada finančno velikemu švicarsko-nemškemu koncernu Brom Bowery corp. (BBC).

Marjan Kralj

na področju izvoznih nalog, kjer smo mesečni načrt dosegli le s kazalnikom 62,76, oz. kumulativno v 75,26 %.

Prav v tej skupini imamo v zadnjem obdobju ugodno konjunkturo v pogledu naročil za domači trg in za izvoz. To dejstvo bi morali imeti stalno pred očmi in storiti res vse, da bi ga čim boljše izkoristili.

Od osnovnih akcij pri tem naj omenim predvsem naslednje:

— čim hitreje moramo povečati montažne zmogljivosti in zmogljivosti v osnovnih delavnicah, delno z novimi sodelavci, delno z boljšim izkoristkom že instaliranih zmogljivosti,

— pospešiti moramo dobave reprodukcijskega gradiva, zlasti pa zagotoviti ustrezno in vsklajeno strukturo dobav, posebno za veliko serijsko proizvodnjo,

— čimprej moramo v največji meri izločiti vse tehnične in tehnološko-proizvodne težave, ki nas v zadnjem času občutno zavirajo pri uspešnem izkoriščanju razpoložljivih zmogljivosti,

— zaostriati moramo proizvodno, predvsem pa organizacijsko disciplino, ki bo pri reševanju celotnega kompleksa vprašanj ob trenutnem in še kasneje predvidenem povečanju obsega proizvodnje zagotovila najboljše izkoristke vseh vloženih naporov.

Omenjene naloge so le teoretično izhodišče, operativno pa bomo morali vsako neposredno nalogo tekoče in podrobno določiti, k njenemu reševanju pristopiti načrtno, vsklajeno in z zavestjo, da si v višjo proizvodnostjo najbolj zanesljivo lahko zagotovimo uspešen razvoj, tako v družbenem, kot tudi v osebnem pogledu. Tržne možnosti — in to želim posebej poudariti — za tak uspeh pa so pred nami!

-L-

Resna prizadevanja za vzgojo ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

strokovno izobraževanje delavcev za zunanje-trgovinsko dejavnost dejansko dalo zaželene rezultate. Slušatelje naj bi seznanili z ekonomiko in politiko zunanje trgovine, z ekonomiko in organizacijo podjetja, z marketingom in uporabno komercialno psihologijo, z organizacijo ZP in Iskra Commerce, z organizacijo zunanje-trgovinskih poslov Iskra Commerce, s proizvodnim programom Iskre in z ostalimi tovrstnimi dejavnostmi, prav tako pa bi se morali slušatelji izpopolniti tudi v znanju tujih jezikov, zlasti angleškega. Celoten program izobraževanja naj bi trajal tri mesece, s skup-

nimi 450 študijskimi urami, ob koncu pa bi slušatelji polagali poseben strokovni izpit iz pridobljenega znanja. Seveda bodo predavanja s posameznega področja pripravili strokovnjaki ustreznih institucij, da bo tudi s te strani zagotovljena kakovost izobraževanja in ob resnosti izbranih slušateljev tudi vložena; ne majhna finančna sredstva, dobro izkoriščena.

Današnje skopo informacijo o prizadevanjih za izobražbo novih sodelavcev za našo zunanje-trgovinsko dejavnost v tovarnah ZP in v Iskra Commerce, bomo sproti dopolnjevali z nadaljnjimi objavami, kakor bo stvar potekala.

majhne. Tako je moral Rudi s škarjami po šabloni izrezati kakih 400 pločevin za stator in rotor kondenzatorja, si izdelati pripravo za držanje teh listov v pravi razdalji ter jih nato spajkati. Zato je moral v dolino, v mlino, kjer je bila elektrika dovolj »močna«, da je segrela spajkalnik. Prav tako je hodil Viktor vrtat luknje v tuljavnike in variometre v mlino na električni vrtilni stroj. Tega pa niso mogli pravi radiotehniki, kajti za vsako spajkanje res niso mogli v dolino, sicer bi jih preimenovali v »partizansko planinsko društvo«. Treba je bilo npr. nalotati na enem tuljavniku 13 žic, da ne govorimo o spletu nštehtih vezalnih žic v aparatih. Delali so na klasičen način, to je z okornim kleparskim spajkalnikom, ki so ga segrevali v krušni peči, nad acetilenko, pozneje pa celo na nekakšnem bencinskem gorilniku sumljivega izvora (da ni bil to metalce plamena?) Ta se je kaj rad vnel, tako da je moral biti gasilec vedno pri roki. Ubogi tehnik je imel dovolj opravka s seboj, ko je gasil goreče lase in obleko in ker je pripadal nežnemu spolu, mu pač ne smemo zameriti, če pri tem delu ni ravno prepeval od navdušenja. Njegovi moški kolegi so bili na boljšem, ker so si ob takih priložnostih lahko dajali duška s sočnimi kveticami. Za bolj natančne lote pa so uporabljali kar debelejšo bakreno žico, ki jo so segrevali nad svečo. Danes se prizadevati le še zabavajo ob teh spominih, takrat pa jim je bilo prekleto resno pri duši in tako je mislil tudi tovarš Matija, ki jih je ob neki taki priložnosti obiskal. Ni mu šlo na smeh, nasprotno, ustvaril si je visoko mnenje o njih, kar jim je kasneje le koristilo. Sprito teh težav si bralec lahko predstavlja obliko in

vsebino urgenc radiotehnikov »direktorju centrale« Gregi z vedno istim refrenom, kdaj bodo dobili »dobro« elektriko. Tudi to se je sčasoma zgodilo.

Decembra so začele odhajati iz delavnice preurejene RF2 postaje, naslednji mesec pa »bolniški« sprejemniki. Zanje so bili nekako do novega leta izdelani vrtilni kondenzatorji, valovna pretikala, šasijske, frontne plošče in drugi elementi, vse po petnajst kosov. Gumbe je iz orehovega lesa izstružil Rudi in bili so kar čedni. Napise na čelni plošči so pisali s tušem na aluminij in preplekali s prozornim lakom. Da bi dobili material za šasijske, so morali opraviti »bogoskrusko« delo in razkriti del strehe neke že polporušene cerkve. Pa še kako dobra je bila tista pocinkana pločevina, ne kakor današnja! Sprejemnik je bil vložen v lepo škatlo iz orehovine, ki jim jo je brez »dizajna« zelo skrbno izdelal mizar iz Občic ali Črmošnjic. Ploščica je bila približno 20 x 18 x 14 cm in imela tudi prostor za 90 V in 4,5 V baterijo. Ker je bil ta sprejemnik splošno predrago, nosili pa so ga med hajko v novogorskih hostah, so ga krstili za Hajko I. Izdelanih je bilo 15 kosov med 15. januarjem in 15. februarjem in večnoma so dobro lajšali trpljenje ranjenec.

Preurejene postaje RF2 bi bile kar uporabne, če bi imeli zanje dovolj baterijo za napajanje anod so potrebovale 240 V baterije s potrošnjo okoli 50 mA. Ko je teh zmanjkalo, so postaje onemele. Zato so na odseku za zveze že takoj v začetku zahtevali postajo, ki bi jo napajal akumulator, ki bi ga sproti polnil. Radiodelavnice so imele močan generator za polnjenje

Priznanja jubilantom dela

V industriji elementov in zabavne elektronike so imeli v petek, 14. t. m. praznik. V spodnjih prostorih kluba poslancev SRS so namreč dali priznanja skupno 414 jubilantom 25, 20 in 10-letnega dela v tovarnah IEZE.

Zbrane jubilate so v prvem delu proslave pozdravili Dragan Zupančič, predsednik mladine, Jože Keršič, predsednik začasne skupščine in glavni direktor industrije elementov in zabavne elektronike, Vladimir Klavs. Zlasti slednji se je jubilantom zahvalil za njihova dosedanja prizadevanja, vztrajnost in marljivost ter jim zaželel še nadaljnje zvesto sodelovanje in mnogo uspehov pri izpolnjevanju delovnih nalog, v korist IEZE in celotne Iskre.

Po nagovorih so jubilantom razdelili denarna priznanja in sicer jubilantom 25-3letnega dela po dva in pol povprečna osebna dohodka v tovarni, jubilantom 20-5letnega dela po dva, jubilantom desetletnega dela pa po enega. Uradnemu delu tega slavlja je nato sledila zakuska, ki se je razvila v prijeten družabni večer.

Kot je navada, tudi tokrat v naslednjem objavljamo imena vseh jubilantov.

JUBILANTI

TOZD Upori: 20 let: Albina Andrejčič, Jožefa Krhin, Stanislava Boič, Amalija Gorenc, Marija Grubar, Antonija Pencica; **10 let:** Marija Piletič, Ana Jereb, Ljubica Kuhar, Anton Koretič, Lilijana Zoretič, Matilda Gorenc, Anton Zagorc, Jožefa Piletič, Zofija Medle, Alojzija Zgonc,

Martina Torbica, Frančiška Verbič, Štefka Bakše, Ana Hudoklin, Martina Jakše, Ana Janc, Stefanija Jenškovič, Helena Jerele, Nuša Gorišek, Jožefa Švalj, Antonija Kopina, Stanislav Kranjc, Milena Barič, Antonija Bučar, Dragica Bučar, Alojzija Pucelj, Marija Colarič, Frančiška Nunčič, Ana Gregorič, Marija Zofič, Rozalija Kuhar, Martina Ponikvar, Terezija Prhne, Frančiška Rangus, Marija Strajnar, Marija Šku telj, Ana Lešnjak, Cvetka Rešetič, Nežka Stopar, Terezija Novak, Justina Pavlič, Anica Brsan, Ivanka Franko, Terezija Bradula, Antonija Santelj, Jožefa Župan, Antonija Škedelj, Albina Zagorc, Ljudmila Hribar, Franc Potočar, Marija Gorenc, Tita Kušljan, Stanislava Franko, Jožefa Vidic, Jožefa Sive, Marija Simončič, Frančiška Lampe, Marija Jordan, Veronika Zbogor, Marija Miklič, Alojz Prah, Ana Grubar, Jožefa Grubar, Martina Pavlin, Janez Blatnik, Marija Gorenc, Marija Zamida, Alojzija Mrgole, Marija Prhne, Marija Lah, Ljudmila Žurman, Angela Zagorc, Terezija Suštaršič, Anica Kostanjšek, Marija Rojc, Fanika Turk, Anica Lumpret, Milka Maznik, Martina Škedelj, Štefka Bratkovič, Angela Kotar, Štefka Colarič, Ivan Turk, Stanislava Zagorc, Anton Pucelj, Jože Topolovec, Janez

Jubilantov petindvajset letnega dela je bilo nagrajenih sicer pet, vendar je kamera ovekovečila samo štiri, zaradi bolezenske odsotnosti petega.

Udovič, Ciril Kranjc, Alojz Turk, Jože Rešetič, Marjan Gorenc, Stane Rešetič, Drago Plaper, Anton Makovec, Anica Avsec, Vida Jakše, Slavko Jereb, Martin Zagorc, Franc Trščinar, Neža Potočar, Antonija Pavlin, Marija Baznik, Antonija Selan, Ana Kegljevič, Frančiška Rolih, Jožefa Cimerman, Pavla Luštek, Anton Jordan, Alojz Modic, Janez Gorenc, Jože Unetič, Pavla Vide, Anica Koželj, Frančiška Franko, Alojzija Brišar, Ivan Kregar, Franc Bučar, Ana Mramor, Jože Premru, Jožefa Frankovič, Frančiška Bregar, Marija Krhin, Ana Šimc, Jožefa Kovačič, Ana Hočevor, Stefanija Žnidaršič, Antonija Grubar, Antonija Gorenc, Marija Kastelic, Ana Bambič, Anton Zbogor, Martina Rabzelj, Marija Žibert, Jožefa Črtalič, Jože, Hodnik, Martina Hočevor, Marija Sever; **TOZD Avtomatika: 25 let:** Stane Vrhovnik, Minka Doljak, Ivanka Slabe, Malči Boršič; **20 let:** Franc Babnik, Ana Doljak, Marija Florjancič, Slavko Fon, Jože Jenko, Ljudmila Kastelic, Magda Košuljandič, Adalbert Kovačič, Pavla Kozlevčar, Lado Peterlin, Ignac Sovdat, Janez Šebenik, Jože Špende,

Dvajset let zvestega dela v tovarni je ob tej priložnosti slavilo skupno šestindvajset članov delovnega kolektiva industrije elementov in zabavne elektronike, medtem ko so hkrati nagradili še 373 sodelavcev, ki so praznovali desetletno službovanja v tovarni, vendar tolikšne množice žal nismo mogli fotografirati.

Kristina Štubelj, Vinko Trapečar, Ana Vodeb; **10 let:** Marija Ahčin, Ivanka Beti, Frančišek Boldin, Ruža Brajak, Ciril Burnik, Ivan Cerovac, Karl Čebulj, Vidij Černivec, Nada Čulum, Marija Držan, Elizabeta Brce, Tončka Erjavec, Slavica Ferlež, Vera Filipič, Viktorija Gavez, Lojzka Gogala, Majda Grešak, Janez Gubanc, Javreka Hodič, Joži Intihar, Zora Jakuš, Tine Jenko, Anita Jerala, Marija Kalan, Silva Kepic, Vida Klančar, Ljudmila Konjar, Ivanka Kopač, Marija Kopina, Albina Koželj, Stane Kuhar, Tine Kupec, Ivanka Kuster, Frida Legenstein, Eva Lužar, Ignac Majer,

Justi Kovačič; **TOZD-Keramični kondenzatorji: 20 let:** Anica Marinič; **10 let:** Valentina Anžiček, Pavla Benčič, Angela Drab st., Anica Drenšek, Slavka Fortuna, Anica Gimpelj, Slavka Hočevor, Vida Hočevor, Ana Hren, Rezka Jakoš, Draga Jarc, Milka Jarc, Francka Uršič, Alojz Klobučar, Draga Koncilja, Marija Koncilja, Kristina Koželj, Antonija Kumelj, Anica Lavrič, Cveta Legan, Tončka Longar, Francka Lovše, Kristina Marinc, Francka Mesojedec, Rezka Miklavčič, Marija Mirtič, Ana Mrvar, Rozalija Ozimek, Jožefa Pečjak, Minka Pelko, Malka Pirc, Ana Pirnat, Rezka Plot, Rezka Pucelj, Jožefa Sadar, Mihaela Sadar, Anica Skobe, Angela Struna, Milan Struna, Janez Suhadonnik, Anica Seme, Jože Šlogar, Anica Spelič, Rezka Spelko, Angela Štrumbelj, Zmaga Štupar, Marica Suštaršič, Anica Tomšič, Angela Turk, Cilka Turk, Roza Urbančič, Marija Vidmar, Marija Vidmar, Nada Veselič, Anton Vovk, Anica Zalašek, Anton Zupančič, Jožefa Zupančič, Marija Zupančič, Marija Žakelj, Štefka Zonta, Zofija Pirc; **Skupne Strokovne službe: 20 let:** Jure Jarnjevič, Julij Gorup; **10 let:** Hilda Grošelj, Alojzija Potokar, Jože Šurc; **TOZD Orodjarna: 25 let:** Rudolf Košak; **10 let:** Matjaž Peklenk, Jože Ritlop, Janez Sever; **TOZD Magneti: 20 let:** Anton Korosec, Franc Narobe; **10 let:** Sonja Lukič, Petra Obrenovič, Dušan Vranič; **TOZD Žarnice: 10 let:** Matilda Gmajnar, Milka Škarič, Karl Kral, Vida Kuralt, Borka Makar, Anton Nedeljko, Ema Petrič, Milka

Pezič, Otilija Polajžer, Frančiška Rupnik, Rozina Stančin, Marija Zidar; **TOZD Keramika: 20 let:** Milan Bernik, Henrika Sleiko; **10 let:** Veronika Gočevski, Jagoda Ilič, Jožica Kajzer, Marjeta Kladnik, Sonja Klopčaver, Zdenka Kopač, Terezija Madjar, Mirko Novak Terezija Peršin, Jožefa Smodek, Ivanka Strah, Marija Stražisar, Marija Turk, Cveta Zevnik, Marija Prelec; **TOZD Feriti: 20 let:** Edvard Levic; **10 let:** Milan Bečaj, Katarina Curl, Stanko Nikolič, Cvetka Rešek; **VF Keramika: 25 let:** Rudolf Lepša; **10 let:** Matilda Balon, Vasilija Bobič, Angela Hren, Angela Krenos, Ivanka Kunšič, Marija Mikulaš, Slavica Vižintin; **Razvoj Upori: 10 let:** Josip Zoubek.

SOLSKI CENTER ISKRA

JANEZ VOVK V POKOJU

Zaključilo se je šolsko leto 1972/73 in kot že tolikokrat doslej je odšla zopet v samostojno življenje nova generacija mladih poklicnih delavcev, katere so učitelji v mejah možnosti usposobili za delo v tovarni. Toda z letošnjim odhodom mladih je zapustil šolo tudi njen dolgoletni učitelj praktičnega pouka orodjarjev Janez Vovk. Kljub že v lanskem letu izpolnjenim pogojem za upokojevanje je vztrajal do konca šolskega leta in tako pokazal tudi na izteku delovne dobe vztrajnost, značilno za orodjarje, voljo in veselje do poučevanja mladih, katerim se je izdajal skoraj 30 let. Bogate orodjarske izkušnje in vzgojiteljske sposobnosti je znal povezovati v vsakodnevni praksi. Ni bil samo dober učitelj, bil je tako učencem kot sodelavcem v pravem pomenu besede tovariš.

Zaradi takšnih lastnosti in zaslug je bil ob odhodu v zaslužni pokoj deležen tolikšne pozornosti tako s strani njegovih bivših učencev orodjarjev, kakor tudi s strani njegovih sodelavcev in prijateljev, predsednik Tito pa ga je za plemenito delo pred leti odlikoval z ordenom dela s srebrnim vencem.

Naj se tem potom tudi jaz v imenu prek petstotih bivših učencev, sodelavcev in prijateljev ter v lastnem imenu zahvalim Janezu Vovku za težko, a plemenito delo izobraževanja mladih orodjarjev, katerim je njegova večša roka kazala osnovne zakonitosti obdelave kovin in orodjarstva. V pokoju pa mu želim še mnogo zadovoljstva in zdravih let.

Tone Tišler

Minulo delo

Morda bo naslednje obvestilo Tanjuga z dne 27. 8. 1973 zanimivo tudi za samoupravljalce v našem podjetju, zato ga v prevodu v celoti objavljamo.

»Vsak delavec tekstilne industrije »Ratko Pavlovič — Niteks« v Nišu mora po pretečenih 15 letih dela v tovarni imeti stanovanje! To obveznost je kolektiv vodilnega tekstilnega kombinata v niški regiji sprejel ob obravnavi srednjeročnega programa stanovanjske izgradnje za njegovo izvršitev bo ta kolektiv že v letošnjem letu izdvojil iz lastnih sredstev okoli 4 milijone din (400 starih milijonov).

Preskrbeti stanovanje vsakemu delavcu, po petnajstih letih dela v tovarni »Niteksa«, pomeni sestavni del nove politike, s katero upajajo razne oblike nadomestil za minulo delo. Ta novost je že vgrajena v sistem delitve OD. Te dni se TOZD izjavljajo o predlogu za povečanje OD na tej osnovi: vsakemu članu kolektiva se po petnajstletnem delovnem stažu, na osnovi določene lestvice, prizna posebno nadomestilo v višini 40 do 100 din mesečno. Poleg tega vsak delavec »Niteksa« ob odhodu v pokoj, po zaključenih 30 letih dela, prejme odpravnino v višini poprečnega trimesečnega OD celotne tovarne.

Stare in izčrpane delavce z nižjimi OD posebej obravnavajo kar zadeva družbeno prehrano, odmor in rekreacijo in drugo. Tega leta, na primer, je letovalo na strošek kolektiva v poznanih okrevališčih 120 delavcev »Niteksa«.

Za razne oblike dviganja standarda kombinat letno vlaga okoli 9 milijonov din (900 starih milijonov).

I. S.

akumulatorjev, nekaj oencinskih agregatov, pa tudi mnogo polnilcev na nožni pogon (Lesla), podobnih tistim pripomočkom, s katerimi danes fizioterapevti mučijo bolnike, le s to razliko, da je bilo tudi zdravemu in zelo krepkemu partizanu težko prenesti to muko več kot 10 minut. Čim prej bi se torej morali lotiti te svoje glavne naloge, toda stalno prihajajoča popravila pa tudi predelave vseh mogočih sprejemnikov, radiotelegrafskih postaj najrazličnejših izdelav in drugega so vzela mnogo časa, saj je bilo treba vsako novo vrsto najprej podrobno spoznati, preden so napako očrtili in popravili.

Tako so šele pozno lahko začeli izdelovati lastne sprejemnooddajne postaje, ki so jo že vnaprej imenovali »Hajka II«. Nameščena naj bi bila v dveh lesenih škatlah (21 cm x 32 cm x 42 cm) z jermeni za nošnjo na hrbtni. V eni škatli naj bi bil sprejemnik na slušalke in pod njim oddajnik z močjo okoli 10 W, pozneje 18 W. V drugi pa napajalni del in predal za slušalke, rezervne elektronke, radiotelegrafski dnevnik in napajalne kable. Poleg tega 12 kg do 15 kg težkega tovora je bilo treba nositi še 12 V akumulator.

Najprej so začeli sprejemnik projektirati, ker je bilo to zahtevnejše delo. Pavle se ga je lotil že v decembru 1943, toda delo je moral kar naprej prekinjati in si končno za ugaševanje visoke in medfrekvenčne stopnje improvizirati še signalni generator. Prototip napajalnika je bil gotov v začetku februarja in prav takrat je tudi Dušan začel izdelovati oddajnik. Prvi poskus s to postajo so opravili 18. februarja; skušali so vzpostaviti zvezo s Črnomljem. Po

kazale so se razne napake, predvsem pa je bil sprejemnik premalo občutljiv. Končno so napako odpravili in do prvega marca sta bila dokončana prva dva primerka te postaje, imenovana H-II-1 in H-II-2. Ker je bil ton oddajnika nekonstanten (takrat so temu rekli, da je čivkal), so sklenili spremeniti oddajnik pri naslednjih štirih primerkih toliko, da bo delal z navadnim ali s kristalnim oscilatorjem. Ti štirje primerki so dobili novo oznako H-III-1 do H-III-4. Ker je to prvi primer serijske — sit venia verbox (če smemo tako imenovati) izdelave radiotelegrafske postaje, jo bomo na kratko opisali (glej risbo in stikalni načrt).

Napajalnik je imel majhen motor generator, ki so ga vzeli iz težke italijanske postaje Allochio Bacchini; partizani so to postajo imenovali »rabska postaja«. Gnal ga je 12 voltni akumulator, dajal pa je 350 V za oddajo in 250 V pri prekopu na sprejem. Predvideni so bili tudi vsi potrebni filtri za izločitev motečih šumov krtačk. Potrošnja akumulatorja med sprejemom je bila 4,5 A, med oddajo pa 6,5 A. Oddajnik je imel oscilatorsko stopnjo s cevjo 6C5 z 1 W visokofrekvenčne moči na dveh valovnih področjih 70 m — 95 m in 95 m — 110 m, ki jih je takrat uporabljala partizanska vojska. Oscilator je delal lahko zvezno v Colpittsovi vezavi, ali pa ga je bilo mogoče prekllopiti na Pierce-ovo vezavo s kristalom, kar je omogočilo stabilnejši ton pri sprejemu. Predpostnja je izkrmilila drugo stopnjo s cevjo 6L6, ki je dala v anteno 18 W visokofrekvenčne moči. Izhodni transformator je napajal prek variometera anteno, ki je imela še izklopljivo indikatorsko žarnico. Potrebna dolžina antene je bila okrog

15 m, za primer, če bi bila ozemljitev slaba, je bila dodana še žica za protiutež. Tipka je bila v katodi zadnje cevi. Z instrumentom na panelu je bilo mogoče, s pomočjo pretikala, nadzorovati razne toke in napetosti. Sprejemnik je imel mešalno in oscilatorsko stopnjo s konverterjem 6A8, nato dve medfrekvenčni ojačevalni stopnji s pentodama ene pentode — triode ter ene pentode — dvojne diode, tako da je bila selektivnost določena z enim vhodnim visokofrekvenčnim krogom ter šestimi medfrekvenčnimi krogi. Po usmerjanju v zadnji cevi je trioda v drugi cevi nizko frekvenco ojačila in napajala slušalke. Pri delu se je pokazalo, da je selektivnost vhodnega kroga premajhna, zaradi česar so zrcalne frekvence radiotelegrafista zelo motile. Zato so predvideli za bodoče sprejemnike še eno visokofrekvenčno predstopnjo. O občutljivosti sprejemnika nimamo več podatka.

Med izdelovanjem teh novih postaj pa so kar naprej prihajala naročila za popravila in predelavo najrazličnejših sprejemnikov, oddajnikov, generatorjev, polnilcev; poleg vsega tega so ukradli še nekaj časa, da so si izdelali nekaj preprotnih merilnih instrumentov in eksperimentalnega pribora. Naredili so merilnik kapacitet, volomer, signalgenerator, razne miliampermetre in voltmetre za več območij, popravili in priredili frekvenčni merilnik iz liberatorja ipd.

Vmes se je večkrat primerilo, da so morali delo na hitro prekiniti in vse poskriti, vendar jim to zdaj ni več delalo hujših preglavic. Takoj po ofenzivi je Peter poskrbel za varnost materiala in ljudi. Dobili so tri zidarje, ki so jim

zgradili dobro skrita skladišča — bunkerje — v raznih hišah in tja so pospravili ves material. Gradnja bunkerjev je vodil izkušen mojster Rudi Ganziti, ki je zgradil vrsto takih skrivališč že v Ljubljani. Narejena so bila povečini tako, da so del prostora, največkrat v kleti, zazidali in steno umetno postarali, da se ni ločila od drugih zidov. Vhod je bil v stropu bunkerja, skrit pod kmečko pečjo, ali pa se je odpiral hrbet vzdane stenske omarice, ki so bile v kočevskih hišah zelo pogoste. Takih bunkerjev je bilo osem in sicer trije v dolini in pet v Novi gori. Za ta skladišča je poleg vodje 99d in vodje delavnice vedel le še skladiščnik; le-ta je vsak dan sproti na podlagi naročilnic dobavljal material, ki so ga potrebovali.

Za ročno orodje je imel vsak tehnik svoj zabojček, da je lahko v nekaj minutah pospravil delovno mizo in odnesel zaboj v bunker pod delavnico. Za razne aparate, ki so čakali na popravilo, ali so bili v delu, so imeli v približno tristo metrov oddaljeni hiši zelo dobro skrit bunker pod kmečko pečjo. Za tega so vedeli vsi, ker so pač ob nevarnostih vsi tja nosili aparate. Čeprav je bil razmeroma daleč od delavnice, so vseeno lahko delo organizirali tako, da so v dobri uri vse pospravili. Pot je peljala malo navkreber, zato so se vselej pri tem pošteno oznojili, saj je bilo treba vedno hiteti.

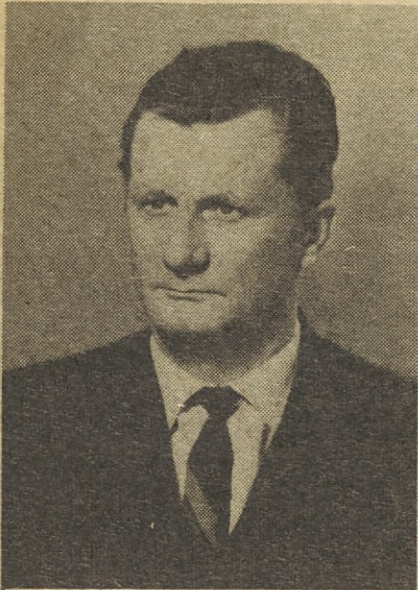
Ob koncu leta 1943 je nemška patrulja vdrla iz Dolenskih Toplic in se prek Nove gore, komaj 50 do 100 metrov od delavnice spustila do Starih žag. Čeprav so v delavnicih že ob prvih, še zelo oddaljenih streljih začeli pospravljati, so se vendarle toliko zamudili, da bi jih Nemei

prav lahko presenetili, če bi se malo bolj razgledali po Novi gori in ne bi tako hiteli v dolino. Tako pa je bilo le nekaj streljanja v prazno in nobene škode, razen te, da je bilo delo za tri dni prekinjeno.

Ker niso vedeli kako močna je nemška enota, ki je vdrla, so se umaknili v Belo krajino. Kljub slabemu vremenu, spremljal jih je sneg in veter, jim je ta pohod ostal v najlepšem spominu. To pa zaradi čudovite večerje pri mlinarici na Krupi: zelje, ajdovi žganci (slani!) in kruh! Toda kakšen kruh! Bel, rahel in visok, da je bil hlebec kot prerezana žoga. Gledali so in požirali slane in niso mogli verjeti svojim očem. Bel kruh! V Novi gori so le poredkoma imeli celo neslan črn kruh, zato so se zdaj tako poželjivo ozirali po hlebcih.

Mlinarica je bila v zadregi, rada bi se nekako izmotala, kajti kruh je bil namenjen drugim imenitnejšim gostom. Končno so ga pa le dobili. Najedli so se ga, bil je slaši od najboljše potice in potem so sanjali o njem še vse dolge mesece vojne, govorili o njem, ko so natepavali neslan močnik in krompir. In Bela krajina se je strnila v njihovih mislih v eno samo predstavo — v kos dišečega belega kruha. Kar zavidali so poslej vsakomur, kogar je pot kdaj vodila tja, ker so bili prepričani, da se bo spet najedel belega kruha.

(Dalje prihodnjic)

Anton Lovko v pokoju

V industriji elementov in zabavne elektronike so se te dni poslovili od dolgoletnega zvestega sodelavca Antona Lovka, čigar delež v rasti današnjih tovarn IEZE, prav gotovo ni majhen, zato terja nekaj več besed o človeku, ki je dobral del svojega življenja žrtvoval Iskri, njenemu razvoju in dosežkom.

Anton Lovko je NOV sodeloval zelo aktivno, kot radiotelegrafist. Po vojni, ko je Rudi Jančar s svojo skupino začel organizirati IEV, je bil v njegovi skupini aktiven član in, ko je stekel razvoj raznih aparatov, je postal vodja oddelka. Začeli so s kondenzatorji, upori in drugimi elementi za proizvodnjo radioaparatur. Dobro je izpolnil naslednjo nalogo — v nerazvitem Semiču organizirati proizvodnjo kondenzatorjev. Začel je iz nič, le s petimi sodelavci, v neustreznih delovnih prostorih, a uporen, vztrajen in prizadeven, je le uspel ustvariti solidno osnovo za nastanek sedanje tovarne kondenzatorjev v Semiču. Dvanajst let je v tovarno vlagal vse svoje napore, iznajdljivost in stremel za njeno hitrejšo rastjo.

Pred enajstimi leti je iz Semiča prišel v Ljubljano in prevzel vodstvo obrata »Žarnice« tedanje tovarne elementov za elektroniko. Spet se je znašel pred težko nalogo, saj je bila v obratu tedaj še slaba, zastarela tehnologija, neurejena prodaja, dokaj slaba strojna opremljenost, skratka — kot prve čase v Semiču, ga je tudi tu čakalo zahtevno, pionirsko delo. Posvetil se mu je z vso svojo žilavostjo, resnostjo in izkušnjami, zato tudi uspeh ni izostal. Obrat »Žarnice« se je izmotal iz svoje prvotne zaostalosti, rasti je začela proizvodnja, se boljati kakovost izdelkov in kmalu je vcvetela tudi prodaja doma in prodor na tuja tržišča. Vse to so bila največja zadoščenja Antona Lovka, saj je s svojim plodnim delom vselej stremel k čim boljšim rezultatom prizadevanj svojega kolektiva.

Anton Lovko pa ni bil aktiven in marljiv le v okviru svojih službenih dolžnosti v obratu in tovarni. Kot dolgoletni član samoupravnih organov in predsednik upravnega odbora ZP, prav tako ni ostal praznih rok. Tudi tu je njegov delež bogat.

Ob odhodu v pokoj mu celotni delovni kolektiv TOZD »Žarnice« in IEZE izreka globoko zahvalo za njegova prizadevanja in dolgoletno sodelovanje, za njegovo vztrajnost in skrb za vse, kar mu je bilo naloženo. Želimo mu obilo zdravja in zadovoljstva v zaslužnem pokoju, ob spominih na plodno pot, ki jo je prehodil kot pobudnik in član velike družine Iskre.

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra Kranj, industrije za elektromehaniko, telekomunikacije, elektroniko in avtomatiko — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Igor Slavec. Odgovorni urednik: Janez Silc — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov uredništva: ISKRA Kranj, Savska loka 4, telefon 22-221, int. 333 — Tisk in kliseji: »ČP Gorenjski tisk« Kranj

Dan elektrogospodarstva na naši stojnici zagrebskega jesenskega velesejma

Kot smo na kratko že poročali, se je naše podjetje letos zelo uspešno predstavilo na jesenskem zagrebskem velesejmu. Posebno pomemben je bil poudarek na izdelkih in napravah, ki jih izdelujemo za potrebe elektrogospodarstva. S tem smo namreč kot proizvajalci odločno posegli v sedanjo gospodarsko situacijo, ki v prvem planu terja razširitev energetske baze in mreže glede na programirano bližnjo krizo z električnim tokom, ki jo žal že sedaj krepko občutimo.

Da pa bi bili naši proizvodni programi in načrti glede teh tehniških panog še bolj znani, smo minuli torek povabili na naš zagrebski razstveni prostor vsa jugoslovanska gospodarska podjetja. Ob tej priliki smo priredili krajša strokovna predavanja, kjer so naši strokovnjaki obrazložili s tehniške plat prednosti in novo tehnologijo aparatov, naprav in celotnih sistemov naprav, ki jih je Iskra namenila elektrogospodarstvu.

Seminarja in ogleda sejmskih eksponatov se je udeležilo nad 50 strokovnjakov iz vseh elektrogospodarskih podjetij v državi.

Iz kasnejših razprav in nevezanih pogovorov je bilo razvidno, da je razstava z obrazložitvijo tehniških karakteristik napravila na navzoče predstavnike elektrogospodarstva zelo ugoden vtis, saj jim je predočila naše velike zmogljivosti v teh panogah z dejanskimi dokazi pri že vgrajeni Iskrini opremi v raznih energetskih objektih.

Ob koncu sem naprosil nekaj naših vodilnih sodelavcev za mnenje in oceno glede specializirane razstave za elektrogospodarstvo in posebej seminarja.

Ivo Klešnik, direktor tovarne Aparati

»Sedanja specializirana razstava namenjena elektrogospodarstvu me impresionira vzlic temu, da je po obsegu majhna. Upoštevati pa je treba, da je na skromnem prostoru nemogoče prikazati tako obsežno dejavnost, kot jo ima Iskra pri tej panogi. Posebej bi poudaril uspešen prikaz zaščitne tehnike, energetike in avtomatskega upravljanja, ki tokrat od vseh sejmskih nastopov najbolj nazorno prikazuje naše

napore in prizadevanja pri ekspanziji v teh panogah.

Menim, da bi morali na naslednjem sejmu, vsaj v taki obliki prikazati dejavnost Iskre na področju industrijske avtomatizacije.

Franc Vreček, pomočnik gl. direktorja IC

»Vsaka specializirana razstava, ki jo obišče določen krog strokovnjakov lahko bistveno prispeva k povečanju plasmana in k trdnosti povezavi med proizvajalcem in uporabnikom. Moj osebni vtis o razstavi in današnjem seminarju je ugodnejši od pričakovanega. Kot poseben uspeh velja ugotovitev, da so udeleženci dali zelo ugodne ocene o naši razstavi in seminarju in seveda zlasti glede načrtov Iskre pri proizvodnji opreme za elektrogospodarstvo.

Drago Podlogar, direktor direkcije za avtomatiko IC

»Strokovnjakom elektrogospodarstva smo na današnjem seminarju dali vsaj skromen pregled na številne naprave in celotne sisteme naprav, ki jih izdeluje Iskra za vse tri poglobitve dejavnosti elektrogospodarstva: proizvodnjo, prenos in distribucijo. Naše naprave s področij zaščitne tehnike, instrumentov, signalizacije, prenosa in obdelave podatkov, telekomunikacij in napajalnih sistemov so zlasti pomembne pri delih za 380-kilovoltno električno omrežje, ki ga financira mednarodna banka za razvoj. Hkrati s tem pridejo naše naprave v poštev tudi pri izgradnji novih energetskih objektov s koriščenjem vodne sile, plinov ali nafte. Glede na velike investicije, ki so potrebne v energetiki je vsekakor pravilno, da smo seznanili strokovnjake elektrogospodarstva tudi o naših zmogljivostih.

Jože Peternej, šef razvojnega oddelka ZZA

»Glavna pozornost energetske izgradnje je v tem trenutku usmerjena na izgradnjo 380-kilovoltne omrežja s katerim bomo povezali v državi vse napajalne in razdelilne centre. To bo obsežen skupek del pri katerih bo prišla v veliki meri v poštev tudi oprema iz Iskrine proizvodnje. Zadnje čase smo v razvoju teh naprav naredili velik korak naprej in upamo, da bomo na bližnji mednarodni licitaciji uspešni.

Marjan Kralj

ISKRA-Industrija elementov in zabavne elektronike Ljubljana, Stegne 17

vabi k sodelovanju:

TOZD ŽARNICE — Ljubljana, Kotnikova 16

1. 5 VZDRŽEVALCEV IN UREJEVALCEV STROJEV
2. TEHNOLOGA
3. KONSTRUKTERJA
4. VODJO ODDELKA V PROIZVODNJI

POGOJI:

- pod 1: strojni ključavničar ali finomehanik, prost vojaščine in zaželjena praksa;
pod 2: elektrotehnik z 2-letno prakso, prost vojaščine;
pod 3: strojni tehnik z 2-letno prakso, prost vojaščine;
pod 4: delovodska šola s 3-letno prakso.

Poskusna doba po pravilniku podjetja.

Pismene ponudbe pošljite Kadrovski službi — Ljubljana, Stegne 17, ali se osebno zglasite v TOZD Žarnice — Kotnikova 16.

Slika prikazuje nekatere izmed razstavljenih letošnjih novosti Iskre na jesenskem zagrebskem velesejmu. To so nove aparature s področja elektrogospodarstva, ki bodo po svoji kakovosti in funkcionalnosti prav gotovo prispevale viden delež, hkrati pa znova potrdile sloves Iskrinih izdelkov.

Planinci Zavoda za avtomatizacijo so na poti na Sonnblick kratek postanek nedaleč pod vrhom izkoristili za spominski skupinski posnetek.

Planinci ZZA na Sonnblicku

Verjetno najneprijetnejša stvar pri planinstvu je zgodnje vstajanje. Vendar smo morali zaradi dolge vožnje že ob 2. uri zjutraj odriniti iz Ljubljane proti Gorenjski in naprej preko Ljubelja v Avstrijo. Bilo nas je 11 v treh osebnih avtomobilih (med njimi 2 »fička«), dobro obloženih z nahrbtniki in vso potrebno opremo. Naš cilj je bil tokrat 3.105 m visoki Sonnblick v Avstriji, ki je tudi eden od vrhov v transversali »Pot prijateljev«.

Prvi daljši postanek smo imeli v Heiligenblutu, prijaznem avstrijskem gorskem mestecu, ki leži skoro 1.300 m visoko med gorami. Od tu pelje lepa, drzno speljana cesta vse do ledenika pod Grossglocknerjem. Odpravili smo se po tej cesti, a smo že po dveh km zavili na makadamsko pot in komaj zmogli ostre ovinke in strme klance do kočice Alter Pocher (1.800 m). V koči smo takoj začeli prazniti zalogo hrane, kajti laže jo je nositi v sebi kot na sebi, za boljše fizično pripravljenost pa nam je brhko dekle postreglo z vročim čajem.

Pot od tu dalje proti vrhu je vse-skozi kopna, posebno v spodnjem delu zelo slikovita, z neštetimi slapovi in potočki, ki teko izpod snegov in ledenikov pod vrhovi. Skale tu so granitne, temne barve in bliže vrhu, ko že ni več zelenja, kar malce neprijetno za nas, ki smo vajeni belih

apnenčastih gora. Zadnje pol ure hoje pod vrhom smo prečili manjši ledenik, ki pa smo ga zaradi toplega vremena zmogli brez uporabe derez in cepinov in smo hodili le s smučarskimi palicami, ki so nam bile ves čas v pomoč pri vzponu. Okrog 5. ure popoldne smo bili v koči Zittelhaus, ki stoji prav na konici vrha. Odrpta je čez celo leto, ker je v njej meteorološka postaja, verjetno ena najvišjih v Evropi. Vreme je bilo sončno, a so se ves čas podile megle, tako da smo šele drugo jutro v kristalno čistem vremenu lahko opazovali vrhove v okolici. Čisto blizu pred nami je kraljeval vitki Grossglockner, v daljavi pa so iz dolinske megle kukali prijazni domači vršaci: Triglav, Martuljkova skupina, Jalovec.

Počasi smo se odpravili v dolino, v Heiligenblut, se odpočili in okrepčali, medtem so se nizko nad nas spustili težki sivi oblaki in prve deževne kaplje so nas prepodile proti domu. Nekaj jih je takoj odšlo proti Ljubljani, nekateri pa so si želeli Sonnblick ogledati še iz nasproti ležeče doline, kar je sicer za nekaj ur podaljšalo naš izlet, a je bilo vredno truda.

Pozno ponoči smo se vrnili v Ljubljano, veseli nad prijetnim izletom in se že med vožnjo menili za naš naslednji obisk goram.

Majda Rosulnik

Ljubljanski Trg revolucije je vizija mestne bodočnosti

V številki 1103 znanega hrvaškega tednika »Vjesnik u srijedu« sta novinarka Zdenka Marok in fotoreporter Zlatko Šurjak objavila dve in pol stransko reportažo, z nekaj posrečenimi posnetki in zelo pohvalnim opisom ljubljanskega Trga revolucije. Ker sta osrednja objekta na njem stolpnici Ljubljanske banke in Iskre, posredujemo izvlečke iz te reportaže.

Med po vojni zgrajenimi objekti ima Trg revolucije v Ljubljani nedvomno posebno mesto. Kot gradbeno-arhitektonska celota je to prav gotovo eden izmed najpopolnejših urbanističnih posegov v središču katerega izmed naših mest. Med nižjimi, prav tako novimi objekti, se tu nahajata dve veličastni stolpnici, zunaj oblečeni v granitne plošče, kar se prispeva k njenemu monumentalnemu videzu, stolpnici, ki pa nikakor ne bodeta v oči, saj imata svoje estetsko in vsebinsko opravičilo. Ljubljana je z njima dobila reprezentančni poslovni prostor v središču mesta, prostor, v katerega prihaja večina poslovnih ljudi, prostor, ki je zato tudi svojevrsna poslovna legitimacija.

Obiskovalec ima ob vstopu v ti dve stolpnici vtis, da je vstopil v bodočnost, do neke mere še neznan, čeprav smo nekaj takega morda že videli, če ne drugje, vsaj v filmih. Ko to prvič vidiš, se zamisliš: ali je mogoče, da je ta bodočnost prav za prav že tako blizu!

Ob obisku ljubljanskega Trga revolucije se človeku utrne še druga misel: vse to je zgrajeno za ljudi. In Trg revolucije v Ljubljani je zares grajen za ljudi. V čem se odražajo humanost, poezija in toplota, ki sevajo iz hladnih gradbenih gradiv na ljubljanskem Trgu revolucije? Ustvarjena je lepota, katere v prihodnje ne bodo opažali samo strokovnjaki, pač pa tudi laiki in vsem bo vzbujala smisel za dobro in lepo. Tega nihče ne more oporekati. Ves ta kompleks, bolj kot druge zgradbe, izraža kakovost, željo po boljšem in prepričanje, da to tudi mi lahko dosežemo.

Planinski izlet na Bavški Grintavec

Planinsko društvo ISKRA prireja 29. in 30. septembra t. l. planinski izlet na Bavški Grintavec

Odhod avtobusa iz Ljubljane (Trg revolucije — nasproti univerze) 29. septembra ob 16. uri, s postanki pri Remizi, v Sentvidu, Medvodah in ob 16.30 iz Kranja (pred hotelom Creina), nato do Kranjske gore, čez Vršič v Trento. Udeleženci bodo prespali v počitniškem domu Iskre v Trenti in gostišču Zlatorog.

V soboto 30. septembra ob 6. uri odhod avtobusa do izvira Soče. Od tu prek planine Zapotok vzpon na vrh Bavškega Grintavca (4,5—5 ur hoda). Po počitku na vrhu nato sestop do vasi Soča v Trenti in potem čez Vršič povratek v Ljubljano, okrog 20. ure. Udeleženci morajo glede na čas imeti seboj tudi topla oblačila, predvsem pa hrano in pijačo, ker na vsej poti od planine Zapotok do vasi Soča v Trenti ni planinskih koč!

Cena izleta za člane PDI 30, za nečlane 60 din; plačljivo ob prijavi.

Izlet bo vodil Albin Kurnik — ZZA, tel. 20-341.

Prijave sprejema do 23. t. m.: Planinsko društvo ISKRA, Ljubljana, Trg prekomorskih brigad 1, tel. 57-969.